

Trondheimssolistene under plateopptak med surroundlyd.

Lyden av fremtiden

Morten Lindberg i sitt lydstudio for surroundlyd i de gamle Tandberg-lokalene på Skullerud

Vakker musikk strømmer ut av høyttalerne. Som ventet er lyd kvaliteten førsteklasses. Jeg blir bedt om å trykke på en knapp. Plutselig blir hele rommet fylt av musikk. Det er som å sitte midt i et orkester. Magisk.

Svein Knutsen

svein@hardanger-folkeblad.no

Morten Lindberg smiler. Han er mannen bak plateselskapet Lindberg Lyd, 2L.

Plateselskapet er nominert til prisen som verdens beste i surroundlyd.

I den anledning har Hardanger Folkeblad avlagt Lind-

berg et besøk.

2L holder til på Skullerud utenfor Oslo. I lokaler som er vel kjent i lydverdenen. Det var her Tandberg Radiofabrikk laget sine verdensberømte båndopptakere og FM-radioer.

Morten Lindberg ber meg ta plass i lydstudio.

Første eksempel spilles av i stereo. Dette er en velprøvd metode som har vært i vanlig bruk siden 1957.

Jeg hører orkesteret spille der framme, det høres ut som jeg sitter og lytter på 10 meters avstand.

Så spiller han samme musikken i femkanals surround. Forskjellen er frapperende. Det er umulig å høre at

lyden kommer fra høyttalere. Den er over alt. Det er som å gå fra mørke til dagslys. Fra svart/ hvitt til farger. Musikken blir formelig til å ta og føle på. Den legger seg rundt meg i alle regnbuens farger. Det mangler ingenting. Den litt spede fiolinlyden fra stereoopptaket blir organisk. Plasseringen av musikerne blir presis. De enkelte instrumentene har funnet sin plass i rommet. Og jeg selv sitter midt i orkesteret. Jeg mangler bare en fiolin. Og best av alt: Dette høres helt korrekt ut.

To verdener

Helt siden Thomas Alva Edison sang inn verdens første plate, «Mary had a little lamb» på en voksrull i 1889, har plateselskap og produsenter forsøkt å finne fram til stadig bedre metoder til å gjøre lydopptak.

Opptakene ble til å begynne med bare gjort i mono. Etter hvert ble kvaliteten meget god, og det finnes gamle monoplater som forbløffer den dag i dag.

I 1957 kom stereo, to kanaler på LP-plate, men mange opptak ble gjort i flere kanaler. RCAs trekanals teknikk er legendarisk og kan først i dag nyttes fullt ut.

På 1970-tallet lanserte verdens største plateselskap, EMI, LP-plater med firekanalslyd.

Av en eller annen grunn ble det ingen suksess.

Surround

Parallelt med plateindustrien jobbet filmbransjen med metoder for å kunne lage gode lyddef-

fekter.

Allerede på 1960-tallet kom det filmer med sekskanals lyd. Et av de beste eksemplene var «Jorden rundt på 80 dager», Jeg husker at jeg så filmen på digre Colosseum kino i Oslo. Og jeg dukket når flyene kom ned fra taket og forsvant rett forbi hodet mitt.

Fram til nå har det vært en gjengs oppfatning blant mange lydinteresserte (og forhandlere) at surround er mest anvendelig når du skal se film, og lite egnet for lytting til musikk. Da er det stereo som gjelder.

Alvor

Og her er det Lindberg Lyd (og en del andre mindre platesel-

skaper) kommer inn i bildet.

De utnytter nemlig surrounds egenskaper til å skape et mest mulig korrekt lydbilde i rommet. De er ikke ute etter effekter ved at det for eksempel plutselig passerer en fiolinist forbi deg til venstre, eller at celloen forflytter seg til høyre.

Morten Lindberg startet med profesjonell lyd i 1990. Etter mange år som lydtekniker har han kommet til en erkjennelse:

– Det er umulig å gjenskape en konsertsal helt presis slik den er. Derfor skaper jeg meg min egen lyd. Ikke en slik lyd publikum på benk 15 hører den. Men lyden slik den er hos

utenfor Oslo.

musikerne. Sett fra den aller beste lytteposisjonen: Dirigenten, forklarer Morten Lindberg og kommer med flere lydeksemplere.

Særlig en orgelplate imponerer. Det samme gjelder solo-platen til Stig Nilsson. Og den mangeårige konsertmesteren i Oslofilharmonien er strålende fornøyd med resultatet: Fantastisk god lyd, har Stig sagt til HF.

Ny verden

Måten Lindberg Lyd produserer klassisk musikk på har satt en helt ny standard for audiofile.

– Det beste er, sier Morten, at et overkommelig surroundanlegg kan gi bedre lyd enn svært kostbare stereoanlegg. Jeg har hatt besøk av audiofile som har hatt anlegg til mange hundre tusen kroner. De lurer på hva de skal gjøre for å få solgt anlegget for å kjøpe seg et surroundanlegg til en brøkdel av prisen, sier Lindberg.

Som et av de første plateselskaper i verden har han nå begynt å gi ut musikkplater på Blue Ray.

– Dette blir fremtidens avspiller. Systemet klarer å spille av alle digitale systemer. Du kan se film, du kan høre på

lydplater. Alt med en kvalitet som var uhørt for få år siden.

Lindberg sier at et av surroundens beste egenskaper er at lytterommets egenskaper er langt mindre kritisk enn ved lytting i stereo. Metoden gir også muligheter til en helt annen opptaksteknikk ved bruk av nærfeltsmikrofoner, uten kunstig etterklang. Dette gir en mye mer presis gjengivelse av instrumentets «egenlyd», uten at lydbildet blir påtrengende for nært.

Men fortsatt gjelder den gyldne regel at det er umulig å lage gull av gråstein.

Kanskje mer enn noen

annen teknikk krever surround musikere som bokstavelig talt er med på notene.

Da kan resultatet bli rett og slett fortryllende. Da sitter du «midt i musikken».

Derfor er det heller ikke så uventet at 2L for andre gang ble nominert til årets beste surroundplate i verdens mest prestisjefylte konkurranse for lydteknikkere, den amerikanske Grammy-prisen.

2L gir oss lyden av fremtiden allerede i dag.